

PM KLAS 2-OBJEKT SOLBRÄCKE KUNGÄLVS KOMMUN

2025-10-10

Naturcentrum AB PM - projekt nr 4811
Niklas Franc

Kund BOKAB

Bakgrund

Fastigheten Solbräcke 1:7 i Kungälv kommun har nyligen naturvärdesinventerats (Franc, 2025). Inventeringen har gjorts inför potentiell exploatering av området. Exploatören har en önskan om att kulvertera en bäck som pekats ut som högt naturvärde (naturvärdesklass 2) i området och har därför önskat ett förtydligande av områdets naturvärde och möjligheten att ta bort det.

Områdets naturvärde

Inventeringen pekar ut en bäck med omgivande trädbärande bäckravin (figur 1) som "högt naturvärde – naturvärdesklass 2". Klassningen baseras på höga biotopkvalitéer och vissa artkvalitéer. Kombinationen är avvikande då högt naturvärde normalt har högt eller åtminstone påtagligt artvärde. Den avvikande kombinationen med hög biotopkvalité och låg artkvalité förekommer främst när kraftiga förändringar skett som lett till att arter knutna till miljö försvunnit och arter knutna till den nya situationen inte har hunnit etablera sig.

I det här fallet har förändringen skett från en situation där bäcken tidigare varit mer öppen med glesare busk och trädridå. Idag är den igenvuxen och miljön skuggig. Dessutom har bäcken kulverterats båda före och efter området vilket lett till att öring, som tidigare funnits, har försvunnit och förmodligen har även en påverkan på vattenflödet och kanske även vattenkvalitén skett.

Områdets biotopkvalitéer består idag av en del grövre träd (äldre träd), en hög andel grövre och klenare död ved och strukturer knutna till bäcken. De grövre träden har tidigare stått mer öppet och solexponerat och kan då ha hyst naturvärdesarter bland lavar och mossor. Idag är området skuggigare på grund av igenväxning av sälg, ask, alm, grönpil och hägg, och det saknas till stor del epifyter på träden och framför allt då naturvårdsarter. Den döda veden är också skuggad och det saknas i princip arter som lever på och i den, exempelvis finns mycket få spår efter vedlevande insekter, svampar, lavar och mossor.

Bäckens naturvärdesintressanta strukturer som grusbotten, strandbrinkar, stenbotten, död ved i vattnet, den meandrande fåran med flera, finns kvar, men det saknas i stort sett arter som utnyttjar dem. Dessa arter kan vara natt- och bäcksländor, öring, musslor, jordlöpare, dykare mm. Dessutom gör närliggande kulverterade delar att bäckens naturlighet är låg. En återställning av befintliga kulverteringar, för att återskapa ett naturligare tillstånd och vattenflöde, är inte möjligt då kulvertarna går under E6:an i väster och under Rollsbövägen och industrifastigheter i öster.

Alm CR och ask EN används i naturvärdesklassningen som värdearter. De har båda minskat på grund av sjukdomar (almsjuka och askskottsjuka) och minskningen har varit mycket kraftig under de två senaste decennierna. De flesta almarna och askarna i området är smittade av sjukdomarna och kommer på sikt (10 år), med största sannolikhet vara försvunna från området. Det innebär att två värdearter som bär upp det redan låga artvärdet kommer försvinna och artvärdet på så vis kan komma att sjunka ytterligare från visst artvärde till lågt artvärde. Andra arter kan dock etablera sig under samma tidsperiod, men det är mindre troligt än att ask och alm försvinner.

Slutsatser

- Området har höga biotopkvalitéer.
- Det finns vissa artkvalitéer, men de kommer minska på sikt då ask och alm på grund av sjukdom, håller på att försvinna i området.
- En restaurering av bäckmiljön är inte praktiskt genomförbart.